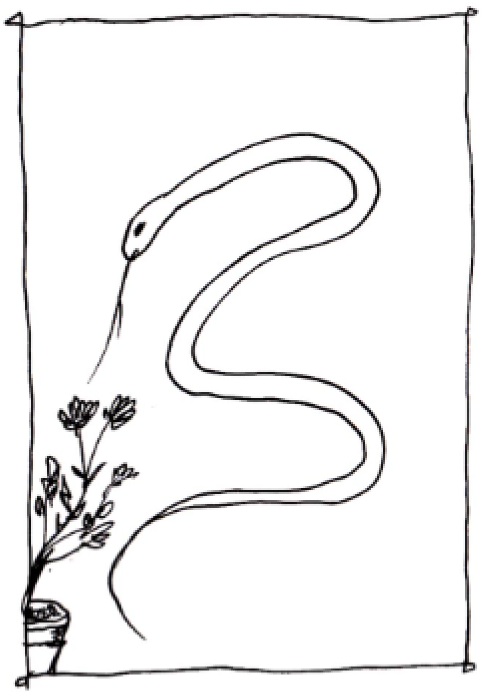

دارگوێزەکانی هەورامان

فەرۆخ نیعمەتپوور
(نۆرویژ)

کاتێک دارگوێزەکانی هەورامان نەخۆشیی شێرپەنجە لێی دان، "ڕۆناڵد ڕیگن" سەرۆک کۆماری ئەمریکا کە لە ژووره گەورەکەی خۆی لە تەنیشت ژنەکەی خەوتبوو، لەخەو داچڵەکا و لە کاتێکدا ئارەقێکی سارد هەموو جەستەی لەخۆگرتبوو، سوێندی خوارد، جارێکی تر بە شێوەیەکی جددی بەرژەوەندیی ویلایەتە یەکگرتووەکان کەوتووەتە بەر مەترسییەوە، هەربۆیە دەبێ هەرچی زووتر هێرش بکاتە سەر ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، لەم کاتەدا نەنکم کە خەریکی تەشی ڕستن بوو لە ژێر تاقە دارگوێزی حەوشەکەماندا، چاوی بەو پەڵە ڕەشەیە کەوت کە لە دوێنێکەوە بە ناوقەدی دارگوێزەکەوە دەرکەوتبوو، زریکەیەکی لێوەهات و بە هەڵەداوان تا ئەو جێگایەی جەستەی پیری ئیزنی پێ دەدا، خۆی گەیاندە لای حکوومەت و داوای دکتۆر و دەرمانی لێ کردن.

دکتۆرەکان کە قەت ناوی شێرپەنجەی دارگوێزیان نەبیستبوو، بە سەرسوڕمانەوە لە یەکتر، پاشان بە تێکڕا لە دایەگەورەم ڕامان، ئەوسا پێکەوە کاغەزێکیان نووسی و ئیمزایان کرد و داوایان لە بەشی گشتیی تەندروستی کرد دایەگەورەم بە تاوانی شێتێتی بۆ شێتخانە بنێرن، تا لەوێ لەژێر چاوەدێریدا بێت، بەڵام دایەگەورە لەوە چوست و چالاکتر بوو دکتۆرەکان بتوانن بیگرن، هەر بۆیە پاش ئەوەی بە نووکی تەشییەکەی ڕوومەتی هەموو دکتۆرەکانی بریندارکرد و بە بەنە چنراوەکەی، قاچ و دەستی هەموویانی بەستەوە، هەڵات و ڕووی لە حەوشەکە کردەوە و لەژێر دارگوێزەکە دیسان دەستی بە تەشی ڕستن کردەوە، دیسان ئەو خورییە خاوەی دەوری قۆڵی خۆی ڕستەوە کە بزنی مەڕەکانی دەشتی لاجانی دەدا.

ڕێک لەم کاتەدا دایەگەورەم بەمەوە سەرقاڵ بوو، ڕۆناڵد ڕیگن لە ڕێگای تەلەفۆنەوە فەرمانی هێرشی دەرکردبوو،

پاشان خەنی لەوەی توانیبووی ئەمریکا لە هەڕەشەیەکی کتوپڕ و گرینگ بپارێزێ، چووبووە ئاودەست، دووشی گرتبوو، ددانەکانی شۆردبوو، ڕیشی تاشیبوو و بە جلوبەرگە فەرمییەکانییەوە چووبووە سەر مێزی نانی بەیانی، بەڵام بەداخەوە هێشتا لە بەشی هەواڵەکانی ئەمڕۆی ڕۆژنامەکەی بەردەمی باسی هێرشەکەی تیانەبوو، خەمێن لەمە، قومێکی لە قاوەکەی دا و بیری لە بەیانی کردەوە کە چلۆن بە تایتلێکی گەورە هەر ئەم ڕۆژنامەیە سبەی باس لە کردەیەکی سەربازی مەزن دەکا کە مانایەکی یەکجار گەورەی دەبێ بۆ هەموو مێژوو و هەموو مرۆڤایەتی، چ کۆن و چ داهاتوو.

دایەگەورە هێشتا دوو دەور تەشییەکەی بانەدابوو کە دیسان بیری نەخۆشیی دارگوێزەکە کەوتەوە، تەشییەکەی دانا و هەستا و ئەم جارە ئارام لە قەدی درەختەکە نزیک کەوتەوە، جوان لێی ڕووانی، ڕێک نیو مەتر بەرزتر لە عەرزەکە پەڵەیەکی ڕەش بە ناو قەدی درەختەکەوە بووە دەستی پیاهێنا، درەختەکە لەوێدا کەمێک بۆش دەینواند، نەرمتر لە تۆڵاش، ئەوسا سەری هەڵبڕی و لە لق و گەڵاو گوێزەکان ڕاما کە هێشتا هەواڵی نەخۆشییەکەیان پێ نەگەیشتبوو، بیری کردەوە کە تا ئەم هەواڵە دەگا، ڕەنگە بتوانێ کارێ بکا، بیری کردەوە و بیری کردەوە، دەیزانی شێرپەنجە چاری نییە، بەڵام دەبێ شێرپەنجەی دارگوێز چاری هەبێ! هەستاو چوو مێو و ڕۆنێکی گرتەوە و خستییە سەر برینەکە، ئەوسا دوعایەکی بەسەردا خوێند و فوویەکی پیاکرد و هاتەوە شوێنەکەی خۆی، هێشتا گلۆلەیەکی تری نەچنیبوو، دەنگی بەسامی شتێک، سەرنجی قۆستەوە، سەری هەڵبڕی و سەیری دەوروبەری خۆی کرد، پێی وانەبوو هیچ بوونەوەرێک لەم جیهانەدا بتوانێ هەبێ و خاوەنی وەها دەنگێکی سامناک بێت، لە چیرۆکەکاندا نا، بەڵام لێرە لە ناو ڕاستییەکانی ژیاندا نا، بۆیە بە خەیاڵی ئەوەی تەنیا وەهمی پیرییە و نە چیتر، دەستی کردەوە بە ڕستنەوەی تەشی، چەندە ئەم تەشیەیشی خۆش دەویست! دایکی گوتبووی لە نەوەکانی پێشترەوە بە میرات مابووەوە، وەها کەس نازانێ کام نەوە، بە وردی سەیری دەکا، ڕەنگە لەو نەوەوە مابێتەوە وا یەکەم جار لە ژێر ئەم دارگوێزەدا دانیشت، کتوپڕ زانی تەشییەکە لە دارگوێزە، ڕەنگە لە لقێکی هەر ئەم دارگوێزە، لەم بیرکردنەوەیەدا بوو دەنگەکە لێی نزیک و نزیکتر کەوتەوە.

بۆ سبەی، ڕیگن لە کاتی نان خواردنی بەیانی لە سەر لاپەڕەی یەکەمی ڕۆژنامەکان، وێنەکانی بینی، فڕۆکە شەڕکەرەکان بە ئاسمانەوە، ئەوسا لە کاتی نیشانەگرتنەکاندا و دواتر مەبەستە پێکراوەکانی ناو دووکەڵ و گڕ و تەپوتۆز، سێ وێنەی تۆکمە و پڕ بە پێستی ڕووداوەکە، پەرداخە شیرەکەی حەوادا و لە بەرخۆیەوە بە خۆشیی سەرکەوتنەکەی، قومێکی قووڵی لێ دا، لە سەیرکردنی وێنەکان تێرنەدەبوو، سەرئەنجام تەلەفۆنێکی بۆ هات، دەبا ڕۆژنامەکە دابنێ، سەرۆکی سوپا بوو، بە پێکەنینەوە لەسەر خەتەکەوە گوتی:

– "قوربان! مەبەست سەداسەد پێکراوە، چاوەڕوانی فرمانی تر دەمێنینەوە."

ڕیگن ویستی وەڵامی بداتەوە، بەڵام کتوپڕ بزەکەی سەر لێوی خنکا، شتێکی بچووکی ناو وێنەکان کە بینیبووی، بەڵام سەرنجی نەدابوویە، هاتەوە بەرچاوی، بەپەلە ماڵئاوایی کرد و گووشییەکەی دانا و سەیری ڕۆژنامەکەی کردەوە، جوانتر لێی ڕاما، ئەوسا دیتییەوە، لە ناو دووکەڵ و گڕ و تەپوتۆزدا، سەری پیرێژنێک و دەستەکانی و شتێک کە کەمێک لەولاتری دەستەکانییەوە بوو، بینی ئەمانە لێرە چی دەکەن؟ تەلەفۆنی کرد و داوای بەشی زانیاری کرد، پاش کەمێک ئەفسەرێک هات و گوتی کە بە داخەوە لە تەنیشت هەدەفەکە پیرێژنێک دانیشتبوو و خەریکی شتێک بوو کە ئێمەیش تا ئێستا نازانین چ بووە، هەروەها گوتی کە لە شەڕدا تێداچوونی خەڵکی سیڤیل و مەدەنی بە داخەوە شتێکە ناتوانرێ سەداسەد خۆی لێ بپارێزرێ، بەڵام ڕیگن سەرنجی نەدایە ئەم ڕستەیەی دوایی، ئەو لەو شتە نەدەگەیشت کە سەرێکی پان و سەرەکەی تری تیژ بوو، بەو شتەوە کە دەڵێی مار بوو لە ناو قەدی ئاڵابوو، فرمانی دا هەرچی زووتر دەبێ بۆی بدۆزنەوە ئەم شتە سەیر و سەمەرەیە چییە.

دایەگەورەم کە هێشتا پێی وابوو دەنگەکە لە خەیاڵەوە دێ، سەرەڕای ئەوەی هەموو جەستەی هاتبووە لەرزین، بەڵام هەر لە تەشی ڕستن بەردەوام بوو، کاتێک بۆمبا بەهێزەکان تەقینەوەو دارگوێزە لەمێژینەکەیان لە خۆیاندا نوقم کرد و جەستەی ناسک و پیری ئەویشیان بە تەشییە

مێژووییەکەوە بە ئاسماندا کرد، هێشتا هەر بە حەواوە وازی لە تەشی ڕستن نەهێنا، ئەو هەر لە خەیاڵی ئەوەدا بوو زستان کوڕەزاو کچەزاکانی قاچ و دەستیان سەرمای نەبێ و گوێ و لووتیان سەرما نەیبا، تەنیا کاتێ تەشییەکە بە حەواوە لە دەستی بووەوە، ئەوجا باوەڕی بەوە هێنا دەنگەکە خەیاڵی نەبووە و شتێک بوو هەر لەم دنیایەیدا وا ئەوی تێیدا دەژیا، بەڵام خەیاڵ و ئەرکی تەشی ڕستن کە بریتی بوو لە هەموو مانای ژیانی ئەو، وازی لێ نەدەهێنا، بۆیە هەتا توانی بە حەواوە دەستی بۆ ڕاکێشا هەتا بیگرێتەوە، ئەو دەستانەی چیدی نەدەکشان و نەخوازراوانە بە لایەکی تردا دەڕۆیشتن! دایەگەورەم قەت نەیزانی ئەو ڕۆژە، دوارۆژی ڕستنە مێژووییەکانی ئەو بوو.

ئەفسەرەکە ڕۆژی دواتر بە مەلەفێک بە بن باڵییەوە هاتەوە لای ڕۆناڵد ڕیگن و دوا ڕاپۆرتی پیشان دا، بە پێی دوا لێکۆڵینەوەکان، ئەوە سەری پیرێژن نەبوو، بەڵکو تێکەڵێکی نەخوازراوانە لە دووکەڵ و گڕ و تەپوتۆز ئەو وێنەیەی دروست کردبوو، دەستە غەریبەکەیش هەروەها، ئەو شتە سەیرەیش وا سەرێکی پان و سەرەکەی تری تیژ بوو، بەشێک لە دارگوێزەکە بوو کە بە هۆی تەقینەوەی بە هێزی بۆمباکەوە تیکەیەکی لەم شێوازەی لێ جیابووبووەوە، ئەفسەرەکە پێش ئەوەی بڕوات، گوتی:

– "قوربان! هەموو شتێ لە شوێنی خۆیەتی و هیچ شتێک نییە جێگای نیگەرانی بێت."

ئەوسا قاچەکانی سەربازییانە بە یەکدا کێشابوو، جووتی کردبوون و ڕۆیشتبوو.

ڕیگن فەرمانی دا ئەو وێنەیەی بۆ گەورە بکەنەوە و بیخەنە چوارچێوەیەک، ئەوسا بردییەوە ماڵەوە و بە دیواری ژووری خەوەکەی خۆیدا هەڵیواسی، خەنی لەوەی شەڕ دەتوانێ گەورەترین هونەرمەندی نیگارکێش بێت، هەموو شەوێ پێش خەوتن، یان ڕابواردن لەگەڵ ژنەکەی، سەیرێکی وێنەکەی دەکردەوە و حیکمەتی شەڕی لا گەورەتر و گەورەتر دەبووەوە.

دوای ئەوەی بۆ چەند ڕۆژ دایەگەورەم نەهاتەوە ماڵ، ڕوومان کردە دارگوێزەکە، ئەوەی بینیمان درەختێکی دارگوێزی وشک و ڕەق هەڵاتوو بوو، نە گەڵای پێوە مابوو و نە گوێز، لکەکانی درێژ و سیس لە پەنجەی جادووگەریان دەکرد، بەو پەڵە ڕەشەوە ئێستاکە تەواوی ناوقەدی تەنیبوو، لەو شوێنەی وا دایەگەورەم هەمیشە دادەنیشت، چاڵێکی ڕەش و سووتاو دەبینرا، هەرچی بانگمان کرد دایە گەورە دایەگەورە، وەڵام نەبوو، تەنیا دەنگی ئێمە بوو دەهات و دەچوو.

ئەو زستانە، ئەوەتەی من لەبیرم دێ، ساردترین زستان بوو، قاچ و دەست و گوێیەکانی ئێمە وەک دارگوێزەکەیان لێهاتبوو، بێ گەڵا، بێ گوێز، درێژ و سیس وەک لقەکان.